

“ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU” DAĞITTI

Elektrik Dağıtım Hizmetleri özel şirketler tarafından verilmeye ve faturalama işlemlerinin başladığı 1 Ekim 2013 tarihinden bu yana Elektrik Dağıtım Hizmetleri özelleştirilme sonrası performansları objektif kriterlerle değerlendirilerek sonuçları kamuya şeffaf olarak sunulmamaktadır. Özellikle Türkiye sathında 21 Bölgede (Bölgesinde tekel olan) faaliyet gösteren Dağıtım Şirketlerinin tüketicilere sundukları hizmet performanslarının değerlendirmeleri (fayda/maliyet analizleri) sağlıklı yapılmamakta ve Tüketiciler mağdur edilmektedirler.

Elektrik dağıtım hizmetlerinin tekrar Kamu tarafından verilmesi tartışılmadır.

Özelleştirme ile daha kaliteli enerji, enflasyonun altında daha ucuz fiyat için hedef seçilen enerji piyasasının 7 yıllık performanslarına bakıldığında başta “**Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)**” şeffaflıktan ve kuruluş amaçlarından uzak hizmetli ile elektrik piyasasını **DAĞITMAKTADIR.**

Meskenlerde kullanılan “Su, Isınma ve Elektrik Enerjisi” En Temel İnsanlık Hakkıdır.

EPDK 1 Ekim 2013’den 31 Aralık 2015’e kadar, Faturalarda Enerji Bedeli dışında aşağıdaki 4 ayrı kalem yer almaktaydı;

- Kayıp – Kaçak Bedeli,
- Dağıtım Bedeli,
- Perakende Satış Hizmetleri Bedeli,
- İletim bedeli için ayrı ayrı birim fiyat belirlerken

EPDK’nın 1.10.2013 Tarihli Birim Fiyatlar Enerji Bedel hariç 4 kalemin toplamı kWh başına 7,7634 Kuruştur

- Kayıp/Kaçak Bedeli 4,3461 Kuruş
- Dağıtım Bedeli 2,2580 Kuruş
- Perakende Satış Hizmet Bedeli 0,4388 Kuruş
- İletim Bedeli 0,7205 Kuruş

1.1.2016 tarihi itibari ile bu 4 kalem (Kayıp-kaçak, Dağıtım, Perakende Satış Hizmet ve İletim) bedelleri; EPDK tarafından dağıtım bedeli altında ilan edilerek **hizmet bedelleri tüketicilerden gizlenerek şeffaflıktan uzaklaştırılmıştır.**

Bununla da kalınmamış; 29 Aralık 2015 tarih ve 29567 sayı ile yayınlanan “Düzenleme esas İşletme Gideri Hesaplamaları” Tebliğinin Madde 7 (1) ve (2)’de “Düzenleme esas İşletme Gideri Hesaplamaları” aşağıdaki şekildedir.

Düzenlemeye esas işletme gideri hesaplamaları MADDE 7 – (1) Düzenlemeye esas işletme gideri hesaplamaları kapsamında; dağıtım şirketleri, geçmiş yıllara ilişkin işletme giderlerine ait verileri düzenleyici hesap planı çerçevesinde dağıtım faaliyetiyle ilgili olan işletme giderleri ile dağıtım faaliyeti ile ilgili olmayan işletme giderleri olmak üzere iki ana başlık altında Kuruma sunar.

(2) Dava giderleri, icra giderleri, sosyal sorumluluk giderleri, seminer, panel ve konferans giderleri, reklam giderleri, dernek, sendika ve oda aidatları, temsil ve ağırlama giderleri, danışmanlık giderleri, bağımsız denetim ve mali müşavirlik giderleri, yönetim ve destek hizmetleri giderleri gibi giderler ile mahkeme kararı gereği oluşan tazminat ve benzeri giderleri (emsal kararlar dikkate alınarak mahkeme kararı olmaksızın ödenenler de dâhil) için söz konusu giderler eklenmeden belirlenen kontrol edilemeyen **işletme giderleri hariç düzenlemeye esas işletme gideri %7 artırılır.**

Bu tebliğ ile Dağıtım faaliyeti ile ilgili olmayan işletme giderlerinin (**Aşağıda yer alan ve kafalarımızda birçok soru işaretlerini de birlikte getiren bu bedeller**) %7 ye kadar artışına olanak sağlanması tüketicilere ilave yük getirmiştir.

Bölgelerinde Tekel olan Dağıtım Şirketlerinin dağıtım faaliyeti ile ilgili olmayan işletme giderleri aşağıdaki gider kalemlerinden oluşmuştur.

- Dava Giderleri, İcra Giderleri, Mahkeme Kararı Gereği Oluşan Tazminat ve Benzeri Giderleri (Emsal Kararlar Dikkate Alınarak Mahkeme Kararı Olmaksızın Ödenenler De Dâhil): Firmanın “yanlış yapacağı işlemlerden veya kendi kusuru sonucu meydana gelecek zararı neden Tüketicilere ödetilmek istenir?”
- Sosyal Sorumluluk Giderleri: Firmalar Sosyal Sorumluluk giderleri Vergi Öncesi Karlarından Yapar. Böyle bir bedel neden tüketicilerden istenir? **Burada sanki Firma bir Vakıf, tüketicilerde doğrudan bağışçı oluyor.**
- Seminer, Panel ve Konferans Giderleri: Kim için bu etkinlikleri düzenleyecekler? Amaçları nedir?
- Reklam Giderleri: Biz bu firmaları her ay gönderdikleri faturalardan tanımaktayız. Yapılacak reklamın Tüketicilere ne faydası vardır? Tüketici neden böyle bir bedel ödeyecek? Zaten Bölgesinde TEKEL.
- Dernek, Sendika ve Oda Aidatları: Dağıtım Firmaları bir araya gelip bir dernek kurarak kendi haklarını ve çıkarlarını nasıl maksimize ederler diye politika geliştirmek için yapacakları faaliyetlerin giderlerini neden Tüketicilerden ödeyecek?
- Temsil ve Ağırlama giderleri: Kimi ne amaçla ağırlayacaklar? Tüketicileri mi ağırlayacaklar?
- Danışmanlık giderleri, bağımsız denetim ve mali müşavirlik giderleri: İhale öncesi bilinen bir husus olmalı ve Firmalar tekliflerini buna göre vermiş olmalıydı.
- Yönetim ve destek hizmetleri giderleri: Firma; yönetici ve teknik personelinin ücretlerini de mi ayrıca istemektedir?

Bu dört kalem bedeli 1.10.2013 tarihinde kWh başına 7,7634 kuruş iken 1.10.2020 tarihine gelindiğinde 21,2381 olmuştur. 1.10.2013 teki kWh başına enerji tüketici enflasyonu kadar olsaydı 16,5411 kuruş olacaktı.

EPDK'nın 7 Yıllık Mesken Elektrik Dağıtım Birim Fiyatlarının Aylık enflasyon endeksine göre karşılaştırıldığında **kWh başına 4,70 Kuruş (%28,4) fazla** Meskenlere enflasyonun üstünde yük getirmiştir. Enflasyonun altında hedef koyan EPDK'nın 7 yıllık enflasyonun üzerine %28,4 fazladan Tüketicilerin zarar etmelerine neden olmuştur.

Elektrik Piyasası Denetleme Kurulunun Resmi Gazetede yayınlanan 19 Kasım 2020 tarih 31309 sayı ile yayınlanan "Dağıtım Tarifesinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ"i ile "Düzenleme esas İşletme Gideri Hesaplamaları" konusu kamuoyunda yoğun tartışmalara yol açmıştır. Tebliğin Madde 7 (1), (2) ve (3)'de "Düzenleme esas İşletme Gideri Hesaplamaları" aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Düzenlemeye esas işletme gideri hesaplamaları

Düzenlemeye esas işletme gideri hesaplamaları

MADDE 7 - (1) Düzenlemeye esas işletme gideri hesaplamaları kapsamında; dağıtım şirketleri, geçmiş yıllara ilişkin işletme giderlerine ait verileri düzenleyici hesap planı çerçevesinde Kuruma sunar.

(2) Denetim, danışmanlık ve müşavirlik giderleri, dava, mahkeme, avukatlık, icra ve arabuluculuk giderleri, dernek aidat giderleri, temsil ve ağırlama giderleri, noter giderleri, ilan giderleri, emsal kararlar dikkate alınarak ödenenler de dâhil olmak üzere mahkeme kararı gereği oluşan tazminat harici giderler için, söz konusu giderler ile kontrol edilemeyen işletme giderleri dışarıda tutularak belirlenen düzenlemeye esas işletme gideri %7 artırılır.

(3) Bağış, sponsorluk, reklam ve tanıtım giderleri ile bu Tebliğde sayılanlar dışında kalan ceza ve tazminat giderleri düzenlemeye esas işletme gideri hesaplamalarında dikkate alınmaz.

Bu tebliğ yürürlüğe girmesi ile 29 Aralık 2015 tarih ve 29567 sayı ile yayınlanan "Dağıtım Tarifesinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ"i iptal olmuş fakat %7 artış bazı değişiklikler yapılarak hala durmaktadır.

SONUÇ:

- 2015 Yılı sonuna kadar "Enerji Bedeli, Dağıtım Bedeli, Kayıp – Kaçak Bedeli, Perakende Satış Hizmetleri Bedeli ve İletim Bedeli" olmak üzere 5 ayrı birim fiyat faturalarımızda yer almışken; 1.10.2013 ile 31.3.2016 arası 30 aylık enflasyon %22,4 iken Dağıtım Şirketlerinin Hizmetlerine %88 zam yapılmıştır. **Bu oran o dönemde gerçekleşen enflasyonun 4 katı olup, izahtan da yoksundur.** Sonuçta verilen bir hizmettir.

- EPDK'nın 2016 yılının başında itibaren 2 birim fiyat açıklaması (Günümüzde meskenlere düzenlenen Elektrik Enerjisi faturalarında ise sadece "Enerji Bedeli" adı altında 1 birim fiyat yer almakta) **şeffaflıktan, hesap verilebilir olma görevlerini yerine getirmeyerek Kamusal yarar sağlamaktan uzaklaşmışlardır.**
- EPDK tarafından "Enerji Bedeli, Dağıtım Bedeli, Kayıp – Kaçak Bedeli, Perakende Satış Hizmetleri Bedeli ve İletim Bedeli" 5 ayrı bedelin ayrı ayrı ilan edilmemiş olması ile Özelleştirilmiş kurumların ve özellikle Türkiye sathında 21 Bölgede (Bölgesinde tekel olan) faaliyet gösteren **Dağıtım Şirketlerinin tüketicilere sundukları hizmet objektif kriterlerle performanslarının değerlendirmeleri (fayda/maliyet analizlerinin) sağlıklı yapılmamaktadır.**
- Elektrik dağıtım hizmetleri Kamu tarafından mı verilmeli; yoksa bugünkü gibi Özel Sektör tarafından mı verilmesinin daha uygun olacağı sorularına cevap bulmak açıklanan bu verilerle mümkün değildir. **Gizlenen veriler bu hizmetlerin tekrar "Kamu tarafından verilmelidir" görüşlerini haklı çıkarmaktadır.**
- Nimetlerin paylaşımı kadar külfetlerin de paylaşımı esas olmakla birlikte 2019 yılında Asgari Ücretin bir yıllık toplamı 24.250 TL iken ülkemizdeki Medyan Gelir de 21.587 TL olmuştur.
- 2019 yılında medyan gelirin %60'ına kadar yani hiç geliri olmayanlardan 12.952 TL'ye kadar yıllık gelir elde edenlerin sayısı 17 Milyon 207 Bin ve toplam nüfusumuza oranı %21,3 dür. **Yaklaşık her 5 kişiden 1 kişiye karşılık gelmektedir.**
- Yine 2019 yılında medyan gelirin %40'ına kadar, yani hiç geliri olmayanlardan 8.635 TL'ye kadar yıllık gelir elde edenlerin sayısı 6Milyon 710Bin ve toplam nüfusumuza oranı %8,3 dür. **Yaklaşık 12 kişiden 1 kişiye karşılık gelmektedir.**
- **Su, Isınma ve Elektrik Enerjisi en temel insan hakkı olarak ele alınmadır. Yoksul insanlarımızın yaşam haklarına şeffaflık içinde çözümler bulmak ve düzenlemek Kamusal Düzen açısından Sosyal Devlet anlayışı olmalıdır.**

Elekt. Yük. Müh. Bilgin AKBAL

Enerji Komisyonu Başkanı